

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

65 ÅRGANG

19. FEBRUAR 1953

A V I N N H O L D E T :
EUKARISTIEN OG VI - HYRDEBREV FOR FASTEN 1953 -
MARSKALK TITO OG DEN HELLEGE STOL. III - SOR-
GEN OVER SYNDEN - SCHOLA OSLOENSIS 800 ÅR -
LITTERATUR - RIKHOLDIG UTENLANDS-REPORTASJE

NR.

7

8

NESTE NUMMER KOMMER 6. MARS 1953.

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegd. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchausseen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8: Høymesse.

ARENDAL:
St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:
St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:
St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:
St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:
St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:
St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:
St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:
St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:
St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:
St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:
Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:
Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 537735.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:
St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:
St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:
St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender :

SØNDAG 22. FEBRUAR: 1. sønd. i Fasten (Quadragesima). Ep. II, Kor. 6, 1—10. Ev. Matt. 4, 1—11. Mandag: Peter Damian, bisk., bekj., kirkelærer. Tirsdag: Mathias, apost. Onsdag: Ferialdag (I m b r e d a g). Torsdag: Ferialdag. Fredag: Gabriel, bekj. (I m b r e d a g). Lørdag: Ferialdag (I m b r e d a g).

SØNDAG 1. MARS: 2. sønd. i Fasten. Ep. I. Tess. 4, 1—7. Ev. Matt. 17, 1—9. Mandag og tirsdag: Ferialdager. Onsdag: Casimir, bekj. Torsdag: Ferialdag. Fredag: Perpetua og Felicitas, mart. Lørdag: Thomas fra Aquino, bekj., kirkelærer.

SØNDAG 8. MARS 3. sønd. i Fasten.
Abstinensbudet gjøres ifølge biskopelig dispensasjon ikke gjeldende på imbredagene, unntatt fredag.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5.
Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag, lørdag:
Kl. 9—13.
Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet
+ porto kr. 4.80. Girokonto nr. 15986.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert
postkontor.
Annonser må være innsendt innen onsdag aften
uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. om-
slagsside).

R. C. BERTHELSENS EFTF.

Farvehandel

Glass, tapeter, vaskeartikler

Henr. Wergelandsgt. 32

Kristiansand S.

Tlf. 2270

St. Olavslaget, Oslo
Årsmøte avholdes 8. mars kl. 20 i
Foreningslokalet, Akersv. 5.
Fulltallig frammøte ønskelig.
Styret.

Mariakongregasjonen, Oslo
Onsdag 4. mars møte i St. Josephs
Kapell kl. 19.30. Deretter samvær
i Foreningslokalet.

Anskaff for fastetiden salmeboken
«CANTEMUS DOMINO»
Kr. 8.00.
St. Olavs Forlag, Akersv. 5, Oslo

VARE FLYKTNINGER
trenger husrom!
Mange bor elendig, —
alt har interesse!
Økonomisk hjelp - Klær og sko
er også kjærkomment
Hovedkomitéen for
Katolsk Flyktningarbeide
Hovin. 5 B, Oslo, tlf. 67 24 41.

Har denne annonse noen verdi?
De avgjør det ved å benytte oss
som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

Assurance

Stortingsgt. 22
Sentralbord 33 44 00
OSLO

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt } Oslo
Vor Frue Hosp. Nerveavd. }
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus }
Øyenklinikken }
St. Josephs Hospital, Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar

Eukaristien og vi

Forut for denne artikkel står vår offentliggjøring i nr. 3—4 av de nye forskrifter i forbindelse med den eukaristiske faste, i følge instruks fra Det hellige officium og på basis av den Apostoliske Konstitusjon «Christus Dominus» av 10. januar i år. I forrige nummer forsøkte vi å vise hvordan den nåværende pave har trukket konsekvensene av de erfaringer som er høstet gjennom de siste desenniers liturgiske bevegelse og grepet fornyende inn når det gjelder legfolkets forhold til messegang og mottagelse av Alterets sakrament.

I denne artikkel vil vi kort ta for oss *betydningen* av den nye Apostoliske Konstitusjon. Det skal nevnes at bortsett fra en rekke noter til bruk for geistligheten, så gjelder de lempninger konstitusjonen inneholder om fasteforskriftene både prest og leg. Men hva som her følger, gjelder utelukkende legfolket.

Det står fast at ved innstiftelsen av nattverden på den historiske Skjærtorsdag var apostlene ikke fastende da de mottok Herrens legeme og blod for første gang. Men vi har St. Augustins og Tertullians, ja ennå tidligere kilders vitnemål for at urkirken på full faste fra midnatt av for dem som morgenen etter skulle motta kommunionen. Loven krevde, som et ytre tegn på den ærbødighet som tilkom Kristi legeme, at den himmelske føde skulle eksellere som førsteføde framfor dagens jordiske næring. Selvom dette var en lov som var satt av Kirken og derfor hjemfallen til kirkelig tillempling etter forholdene når som helst, så ble den på det strengeste opprettholdt helt opp til våre dager, unntatt når den hellige eukaristi ble gitt som Vandringsbrødet for den døende. Lempninger på fastebudet ble nok gitt i noen sparsomme tilfelle ennå, men det var først ved siste verdenskrig at tallet steg på slike *innrømmelser*, eller *indulter* som det heter på kirkespråket. Dette fortsatte utover våpenstillstandstiden og nådde yttergrensen i 1947, da hele Frankrikes befolkning, prester som legfolk, innbyggere som besøkende, fikk tillatelse til å ta til seg flytende næring inntil en time før kommunionen.

Ved i prinsippet å følge de ordninger som ble truffet under krigen m.h.t. fremskytning av julemidnattsmessen — og nylig også av Påskevigilie-messen — setter den nye konstitusjonen en tre-timers grense for nytelsen av fast føde og av alkohol, men en én-timers grense for ikke-alkoholiske drikker. Det hellige officiums *instruksjon*, som er en forklaring av *konstitusjonen*, går videre enn denne: Ved å skjelve mellom brennevinsholdige og ikke-brennevinsholdige

alkoholiske drikker, som f. eks. øl og vin, forbyr den alle former for brennevin (spirituosa i destillert form), mens den tillater de andre lettere alkoholformer i forbindelse med et alminnelig måltid innenfor tre-timers grensen.

Siden aftenmesser tross alt ennå er sjeldne, er det vel lempningene i forbindelse med morgen-kommunionen som i øyeblikket interesserer oss mest. Den store reformen her er tillatelsen for alle til enhver tid å kunne nyte vann uten at den eukaristiske faste blir brutt. Det er en tillatelse uten reservasjoner, og hilses sikkert av alle med glede og takk. For mange har den hittidige rigorøse bestemmelse ofte betydd en uovervinnelig hindring for kommunisering, for atter andre vært årsak til skrupler og tvil.

Den neste store lettelsen gjelder de syke eller sykelige, som ved henvendelse til en hvilken som helst prest som har fullmakt til å høre skriftemål, kan få anvisninger på hvordan de skal forholde seg til fastebudet. Selv mannen med kronisk fordøyelsesbesvær skal ikke behøve å unnvære sin bikarbonadtablett på veien til messe, heter det hos en kommentator.

Om ovennevnte nye bestemmelser vil føles som en lettelse for praktiserende katolikker over hele verden, så er det for oss her i Norge, som for øvrig i mange andre land og områder, ett punkt i reformen som vi særlig vil glede oss over. Det er pkt. 4 i bestemmelsenes første avsnitt om den eukaristiske faste (St. Olav nr. 3—4), og som går ut på at de som ikke uten *større ulempe* kan forbli fastende, kan få tillatelse — gjennom en prest — til å drikke noe inntil en time før kommunionen (selvfølgelig utelukket enhver form for alkohol). Under forhold som våre ofte med lang vei til kirke og forbundet med en omstendlig frokost-ordning for seg eller sine, kan selv de best sinnede komme til kort. Det ville være å håpe at alle fra nå av vil finne seg til rette i sitt forhold til communion og messe uten at helse, hjem og familie skal måtte forsømmes. Det er ennå rom nok for askese!

En kan si at de nye innrømmelser er så vide at alle behov imøtekommes. Med de nye instruksjoner faller alle tidligere indulter, gitt til særlige kirkeområder, bort. Det blir en universal lov.

Til dem som har funnet de nye bestemmelsene kompliserte kan bare sies: se gjennom bestemmelsene på nytt, eller tal med en prest, for lovgiverens, Den Hellige Stols, hensikt er klar:

Å bringe hver enkelt i intimere forhold til den guddommelige Frelser i Alterets hellige sakrament.

I. H. K.

Hyrdebrev for fasten 1953

Jacob Mangers

ved Guds miskunn og den Apostoliske Stols
velvilje

Apostolisk Vikar for Oslo Vikariat

biskop av Selja

til det Apostoliske Vikariats presteskap og
troende hilsen og velsignelse i Herren!

Et jubileum står for døren

Det er i år 800 år siden Norge ble en egen kirkeprovins. Sommeren 1152 kom den engelske kardinal, Nikolaus Brekespear, som pavens utsending, til Norge for å ordne de kirkelige forhold her i landet og skride til opprettelsen av en egen kirkeprovins. Kardinalen drøftet dette både med riksstyret og biskopene og i 1153 opprettet han da erkebispesetet i Nidaros — Trondheim — og la under det de andre bispedømmer i Norge og øyene som tilhørte det gamle Norgesvelde. Til da sto de norske biskopene under erkebiskopen av Lund — den gang dansk — etter i mange år å ha stått under Hamburg-Bremen. Samme år grunnla han også bispedømmet Hamar og forordnet reisningen av den praktfulle domkirke der. Likeså ga han støtet til opprettelsen av katedralskolene i Trondheim, Bergen og Oslo.

Det var begivenheter av overordentlig stor betydning. Særlig var opprettelsen av erkebispesetolen i Trondheim, som hadde til følge at Norge ble en egen kirkeprovins, ikke bare en milepel i den katolske Kirkes historie her i landet, men også det sikreste grunnlag til Norges enhet og selvstendighet, til dets religiøse og kulturelle utvikling, til innlemmelsen i den europeiske kultursammenheng. Vi kan trygt si at det var den største velgjerning pavestolen har gjort og kunne gjøre mot Norge. Først da ble Norge

et fullt ut enhetlig og fullt ut selvstendig land på like fot med de andre kulturland.

Det er derfor en selvfølge at vi må minnes denne store velgjerning som Den katolske kirke for 800 år siden gjorde mot vårt land. Det er mitt inderlige ønske at så mange som mulig tar del i de festligheter de norske katolikker i fellesskap organiserer i Trondheim i dagene 26. og 27. juli. Disse festligheter får en særlig glans ved at erkebiskopen av Westminster, kardinal Griffin, vil være til stede, en ære som må fylle både oss katolikker og mange andre av våre landsmenn med berettiget stolthet.

*

Grunn til sorg - men også til takknemlighet

Kanskje vil noen innvende at det som den gang ble bygget opp, jo er falt i grus og at vi derfor heller burde sørge enn feire. Til det vil jeg si at vi alltid har grunn, ja plikt til å takke Gud for de velgjerninger han en gang har gjort mot oss, selv om de senere ved menneskenes skyld er blitt glemt eller gjengjeldt med utakk. Hvorledes kunne Norge nå glemme det store gode som Kirken ved kardinal Brekespear — senere pave Hadrian IV — har gjort mot folket, et gode som ga støtet til den storhet som alle nordmenn ennå den dag i dag med rette er stolte av? Og vi katolikker kan ennå i dag være stolte av den kirkelige og religiøse oppblomstring som fulgte erkestolens opprettelse, og som vi har Roma, paven, og hans utsending å takke for.

Vel kan vi sørge over at dette storverk er falt i grus, at menneskene ikke har bedre vernet om det; men det er ikke forfallet vi minnes nå i år. Det vi minnes er den store interesse Kirken har vist Norge og den uvurderlige innsats den har gjort for å sikre Norges kristennavn, dets storhet og innlemmelse i den øvrige kulturverden. Dessuten gikk de verdier som Norge den gang ble delaktig i, aldri helt tapt. Selv etter innføringen av Luthers lære har det norske folk, slekt etter slekt, holdt fast ved det vesentligste av den skatt den katolske Kirke den gang brakte det, og det må vi alle glede oss over og være takknemlig for. Vel hørte kristendommen i Norge, med tapet av den apostoliske suksessjon, opp å stå på apostlenes grunnvoll for såvidt som den mistet den kontinuitet og de goder som bare apostlenes rettmessige etterfølgere kan formidle; men den har holdt fast ved troen på Kristus som den eneste Frelser, og det kan vi aldri takke Gud nok for.

Også etter at den var blitt lyst utleg i Norge, har den katolske Kirke ikke glemt det den en gang var

for det norske folk, og så snart det ble gitt en viss religionsfrihet, tok den opp igjen sin virksomhet. Atter er den med på å hevde både de religiøse, kulturelle og sosiale verdier som sikrer Norge en respektert plass blant nasjonene. Ja, den katolske Kirke har fremdeles sin store oppgave i Norge: fortsette det verk som en gang bar så rike frukter og hjelpe til at alle må bli ett: én hjord og én hyrde i Kristi fåresti.

*

Kirken følger med

Men har kristendommen ikke utspilt sin rolle? Er det ikke så som det så ofte blir påstått, at Kirken ikke følger med tiden og ikke mer har noe å gi det moderne menneske?

På det må vi svare et absolutt nei. Kirkens første og vesentlige oppgave er å forvalte og bevare hel og urørt den arv som Kristus har betrodd den og å føre menneskene til den evige salighet. Derfor kan Kirken aldri, på bekostning av denne guddommelige skatt, innforlive seg med den eller den tids foranderlige former for politikk, kultur eller sosiale oppfatninger. Den kan ikke endre eller modifisere den guddommelige åpenbaring for å tilfredsstille menneskenes lyster. Da ville den svikte sin misjon, svike Gud og Kristus. Kristi budskap er like så aktuelt og nødvendig for vår tids mennesker som det var det for menneskene på Kristi tid og gjennom alle århundrer.

Det kan nok hende at en del av Kirkens menn, nettopp fordi de ikke taper hovedmålet og hovedoppgaven av syne, ofte synes å være «reaksjonære» og litt sene til å forstå tidens krav som også å gi Kristi uforanderlige budskap en form som er tilpasset vår tids mennesker. Men dette er en menneskelig svakhet og ufullkommenhet som ikke har noe med selve Kristi budskap å gjøre. Det er selv meget forståelig, ja ofte rosverdig at Kirkens menn hist og her står skeptisk og reservert overfor de utallige nye og skiftende synsmåter. Alt apostelen Paulus påbød den største forsiktighet i dette stykke, da han skrev til Timoteus: «Ta vare på det som er betrodd deg så du vokter deg for de vanskelige nye talemåter og de motsigelser som kommer fra den vitenskap som falskelig kalles så.» (1. Tim. 6, 20).

Det er likevel beklagelig at mange ofte blir for sent oppmerksom på de forandringer og fremskritt som foregår omkring dem både i menneskenes mentalitet og i institusjonene, og derfor ikke står rustet til å møte dem. Men derfra å gå så langt som å påstå at Kirken står utenfor livets virkelighet og ikke følger med tiden, er fullstendig uberettiget. Hvem har t. e. mer enn vår nåværende pave forsøkt å forstå tidens krav og å leve seg inn i vår tids mentalitet? Heller ikke kan han forandre en tøddel av Guds bud

og Kristi budskap; men han har et våkent øye for alt fremskritt, for det moderne menneskes kamper og sorger, for alt som rører seg i menneskenes hjerter, og med en benådet innsikt viser han at det eneste legemiddel mot vår tids store nød nettopp er Kristi uforanderlige og evig gyldige budskap.

*

Kirken alt for alle

Dette gjelder også Kirkens holdning overfor de samfunnsforhold som gjerne kalles kapitalistiske og som påstås å være den beste grobunn for kommunismen. Kirken har aldri sett det som sin oppgave direkte å gripe inn i de politisk-sosiale forhold. Det er en sak som vedkommer Staten. Men Kirken arbeider på å gjøre menneskene til gode samfunnsborgere og til alle tider har den preket og pekt på at det må herske rettferdige forhold mellom kapital og arbeid, mellom arbeidsgivere og arbeidere, for alle mennesker har rett til levelige kår. Med all kraft hevder den at jordens rikdommer er til for alle mennesker og at et enkelt menneske — trass i at en begrenset eiendomsrett er en naturrett — ikke har lov til å råde egenmektig over disse rikdommer, mens andre sulter. Det er ikke Kirkens sak å fordele denne verdens goder, men å formane til at de blir brukt til hele menneskehetens beste etter rettferdens og nestekjærlighetens bud, som krever som minimum at alle mennesker har det de trenger til å føre et menneskeverdilig liv.

Når det derfor påstås at Kirken alltid har stått på de rikes eller kapitalistenes side, så er dette helt uriktig. Den har ikke gjort annet enn å forsøke å finne ut det som var og er best for alle etter de faktiske rådende forhold: forsvart på den ene side eiendomsretten og på den annen side hevdet de ubemidlede rett til levelige vilkår og de bemidlede strenge plikt til å bruke sitt gods slik at ikke noe medmenneske lider nød.

Selvfølgelig må Kirken ta seg av alle mennesker: rik eller fattig, høy eller lav. Kristus er kommet for å frelse alle og ikke minst dem som trenger til det; og det er som oftest nettopp de som har fått mest av denne verdens goder. Sier han ikke selv: «Det vil bli vanskelig for en rik mann å komme inn i himmelriket» (Math. 19, 23). Bare ukjennskap til Kirkens handlemåte kan fremsette den påstand at Kirken stiller seg på de rikes side og søker sin egen økonomiske fordel. For Kirken er alle mennesker like verdifulle. Vel må den appellere til dem som har, om hjelp til sitt arbeid blant menneskene. Men hvem ville og kunne klare seg med de små inntekter som prestene i alminnelighet har? Mange av dem må leve i den ytterste fattigdom, og det for å kunne stå til tjeneste hos sine medmennesker.

Kirkens forbausende aktivitet

Men viser ikke det faktum at så mange kristne i vår tid vender kristendommen ryggen og ikke mer lever etter sin religion, at Kirken ikke mer har noe å gi menneskene, at den har utspilt sin rolle?

Vi kan ikke se bort fra at mange som er døpt og kaller seg kristne, fører alt annet enn et oppbyggelig liv. De lar seg rive med av verdensånden og blir et bytte for sine lavere instinkter og lidenskaper. Selv mange såkalte aktive og praktiserende kristne er i sitt private og offentlige liv ikke bedre enn ikke-kristne eller hedninger.

Kommer det nå av at Kirken ikke mer har noe å gi dem? Ånei. Det kommer simpelthen av den svakhet og skrøpeligheit som følger den falne natur. Dåpen tar ikke bort selve naturen og de tilbøyeligheter som ofte har sin rot i arvelig belastning. Kristus visste dette. Han kjente menneskenaturen bedre enn noen annen. Derfor har han gitt Kirken nådemidlene: skriftemålet som sletter ut de synder som blir oppriktig angret; Alterets sakrament som nærer og styrker de kristne på deres livsvei.

Hva denne tilgivelse og denne styrke betyr for syndige mennesker kan bare den fatte som enda har noen idé om Guds storhet og om menneskets evige mål; for de viser i høyeste grad hvor uendelig meget Kirken har å gi vår tids mennesker, ja at den er deres håp og hold når alt annet svikter.

Men Kirken gir langt mer. Trass i all skrøpeligheit og syndfullhet finnes det millioner av edle sjeler som lever i Gud og for Gud, og som øser sin kraft nettopp fra Kirkens nådemidler. Verden kjenner dem kanskje ikke, men de betyr mer for verden enn teknikere og politikere som tror å kunne styre verden etter sitt hode og glemmer at det er Gud som holder alle trådene i sin hånd.

Når vi tenker på den forbausende aktivitet Kirkens institusjoner, ut fra sin dype religiøse tro, utfolder på alle områder: hos barna, ungdommen, de gamle, de forfulgte og hjemløse, på misjonsmarken osv., da blir det klart for oss at selv i vår moderne tid har evangeliets budskap som Kirken forkynner, ikke mistet sitt tak på menneskene, men fyller dem med glød og pågangsmot, med den visshet at de arbeider for sin egen og sine medmenneskers beste og for deres evige frelse.

Det er også et faktum at det i våre dager i nesten alle land, særlig blant ungdommen, gjøres en iherdig innsats for en fornyelse av det religiøse liv gjennom liturgi, studiesirkler og fordyppelse i troens sannheter. Alt dette viser at utallige mennesker lever med Kirken og finner sin støtte, ja sin fred og lykke i den, nettopp fordi den gir livet et mål og en mening som hverken teknikk eller vitenskap eller ren humanisme kan gi.

Høytelskede i Herren. Kirken oppfyller også i vår moderne verden det oppdrag den guddommelige Messter har gitt den og som har gyldighet for alle mennesker til alle tider. Kirkens rolle på jorden er ikke utspilt så lenge det gis et eneste menneske å frelse, og selv ved det siste menneskes dødsleie vil den stå som veiviser og fører opp mot himmelen. Kristus har lovet å være med den alle dager helt til verdens ende, også i vår tid som kanskje mer enn noen annen trenger å bli gjennomsyret med Kristi frelsende budskap.

I bevisstheten om Kirkens store oppgave i verden, feirer vi da den store uforglemmelige velgjerning den for 800 år siden har gjort mot Norge. Og vi vet at den også i våre dager vil føre menneskene på sannhets- rettferds og kjærlighets vei, nettopp fordi Kristus er med den alle dager.

Den hellige treenige Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd, fyll dere alle med sin nåde og velsignelse, med kjærlighet til sin hellige Kirke.

Gitt i Oslo den 25. januar 1953.

† *Jacob Mangers*,
Apostolisk vikar, biskop av Selja.

Den engelske kurie-kardinal Nicolaus Brekespear —
pave Hadrian IV.

Marskalk Tito og Den hellige stol

III. Anklagen mot Stepinac

Den 24. september 1946, seks dager etter at mgr. Stepinac var arrestert, ble følgende tiltale mot ham offentliggjort:

1. Som medlem og anstifter av terroristgruppen til de innstevnte Lisak og Shalic og deres meldskyldige, Ustashi-Krizhari, hjalp han dem med å organisere Ustashi-Krizhari-gruppenes forbrytelser;
2. Han samarbeidet med okkupasjonsmakten og særlig intimt med Ante Pavelic's s.k. Uavhengige Kroatiske Stat og støttet Ustashi-bevegelsen;
3. Han organiserte omdøpningen av serberne i Kroatia, Bosnia og Herzegovina til den katolske tro;
4. Som Felt-Vikar for Ustashi og andre militære grupper har han ansvar for at hundrevis av kapellaner opphisset Ustashi og andre til hat, strid og forbrytelser mot det kroatiske folk og mot andre folk i Jugoslavia, og mot deres frigjøringskamp;
5. Han gjorde den katolske presse og særlig Katholiki List, det halv-offisielle organet til erkebispedømmet Zagreb, til en propaganda-kanal for okkupasjonsmakten, for Pavelic og for Ustashi, til propagandamidler som rettferdiggjorde terroren mot folket og tvangsomvendelsene til katolisismen, som drev en skitten kampanje mot den nasjonale frigjøringskamp og som anstiftet nasjonalt og religiøst hat;
6. I forståelse med Pavelic tok han vare på arkivet til Ustashi-regjeringens utenriksdepartement og andre forbryterske Ustashi-dokumenter og oppbevarte dem i det erkebiskopelige palass.

I den avsluttende artikkel i denne serie skal vi se nærmere på disse punkter i tiltalen. I denne artikkel skal vi begrense oss til de kanskje mest ondsinnede av beskyldningene, de som er tatt med i punktene 3 og 5. De ble gjentatt for ikke lenge siden i *New Statesman and Nation* som skrev:

«Under Pavelic gjenopptok Det romersk-katolske hierarki i Kroatia den gamle praksis: massekonversjoner med ild og sverd; det ser ikke ut til at det har vært løftet en finger til protest, mens nærmere en kvart million serbere ble myrdet av Ustashi-bevegelsens folk.» (Uthevelsen av forfatteren.)

Om det er noe som var karakteristisk for erkebiskop Stepinac i årene før og under krigen, var det hans grenseløse medfølelse med dem som ble forfulgt, enten det var ortodokse serbere, jøder eller sigøynere eller flykninger av alle slags, og hans store anstrengelser for å gi dem praktisk hjelp uten hensyn til rase eller religion. Det røper stor mangel på informasjon, om man tror at det ble begått et eneste mord som erkebiskopen fikk kjennskap til uten at han «løftet en finger til protest», og en god porsjon lett-troenhet, om noen i dag fortsatt hevder at de katolske biskopene i Kroatia et eneste øyeblikk har godtatt «massekonversjoner ved ild og sverd».

I 1941, umiddelbart etter at den jugoslaviske motstand mot tyskerne var brutt sammen, dekreterte Pavelic's regjering at den ortodokse kirke i Kroatia skulle undertrykkes og medlemmene tvinges til å anta den katolske tro. Selv de katolikker som ikke har fått en grundig undervisning i Kirkens lære, vet at troen er en overnaturlig gave fra Gud, og at det er en krenkelse og forurettelse å anta at den kan påtvinges ved lov eller ved makt. Uten å nøle sendte erkebiskop Stepinac den 8. mai 1941 en påminnelse

til prestene i sitt bispedømme, hvor han strengt la dem på sinne Den kanoniske lovbooks bestemmelser om opptagelsen av annerledes troende i Kirken. I et brev av den 14. mai til Pavelic fordømte han på det sterkeste henrettelsen av 260 ortodokse serbere i Glina, en henrettelse som fant sted uten at det var reist noen rettssak mot dem« I en skrivelse av den 22. mai til innenriksministeren i Pavelic's regjering påtalte han på det skarpeste behandlingen av ortodokse serber, jøder og sigøynere. Da han ikke mottok noe svar, skrev han et nytt brev den 30. mai med det samme innhold. Og i slutten av juni overbrakte han et brev fra erkebiskopen av Beograd, mgr. Ujchic, til Pavelic der erkebiskopen inntrengende ber om at forfølgelsene av de ortodokse serbere i Kroatia må innstilles. I juli uttalte erkebiskop Stepinac i en preken han holdt i katedralen i Zagreb følgende:

«Vi kaller Gud til vitne på at vi alltid har motsatt oss tilslutning til Den katolske kirke, basert på tvang. Vi erklærer at Kirken har gjort alt hva den har kunnet for å hjelpe og beskytte de ortodokse.»

Den 16. juli oppsøkte mgr. Loncar som var kannik i Zagreb, på vegne av erkebiskop Stepinac ministeren for kirkelige anliggender i Pavelic's regjering. Idet han kastet 300 avsvergelser av den ortodokse tro på ministerens bord, sa han:

«Når fikk staten rett til å tvinge disse folk til å slutte seg til katolisismen? Dette er et strengt religiøst spørsmål. Kirken kan ikke og ønsker ikke å motta ortodokse en masse, den kan bare ta imot enkeltmennesker som av egen fri vilje søker om å bli opptatt i Kirken..... Kirken kan ikke og vil ikke ta imot noe som tilhører de ortodokse.....

Hva er dette for slags politikk som tar sikte på å tvinge folk til å gå over fra jødedommen og den ortodokse tro til katolisismen, og som i motsatt fall truer med utryddelse og konsentrasjonsleire?» På grunn av sin befatning med denne sak ble mgr. Loncar senere henrettet av Pavelic's regjering. ....

I et brev av den 20. november 1941 til Pavelic gjentok erkebiskop Stepinac utførlig sine argumenter; men benyttet anledningen til ikke bare igjen å slå fast Kirkens stilling med hensyn til opptagelse av konvertitter, men fordømte også på det skarpeste de grusomheter som ble begått mot de ortodokse. Han hadde opprettet særlige kirkelige kommisjoner med det oppdrag å undersøke hvert enkelt konversjonstilfelle for at man kunne være sikker på at den søkende hadde handlet i frihet og av overbevisning. Hierarkiet møttes til forhandlinger i desember og den 17. s. m. sendte erkebiskopen Pavelic igjen en skrivelse for å underrette ham om biskopenes standpunkt:

«Løsningen av alle spørsmål med hensyn til dissenteres konversjon hører i sin helhet inn under hierarkiets kompetanse. Bare de som uten å ha vært utsatt for tvang av noen art og egen fri vilje ønsker å konvertere fordi de har erkjent at Den katolske kirke er den ene, sanne Kirke, kan bli opptatt i Kirken. All ulovlig fremferd mot annerledes troendes

personlige frihet og eiendom må det tas de strengeste forholdsregler mot. Annerledes troende må ikke straffes etter andre bestemmelser enn de som gjelder for andre borgere: etter lov og rettergang.»

Det var nå blitt klart at erkebiskopen var stillet overfor et fryktelig dilemma. Staten massakrerte over en lav sko de ortodokse som ikke ville akseptere den katolske tro. Erkebiskopen hadde enten å lempe på Den kanoniske lovs bestemmelser om opptagelse i Kirke eller å overlate ofrene til sin skjebne. Han valgte det første. Derfor kunne han også si under «rettssaken» mot ham:

«Min samvittighet er ren. For oss var det om å gjøre å komme serberne til hjelp.»

I februar 1942 nedla han protest hos innenriksministeren mot nedrivningen av ortodokse kirker i provinsen Senj. I sin *ad clerum* av den 2. mars 1942 overlot han til presteskapet å granske konversjonsgrunnene:

«Alle som ønsker opptagelse i Den katolske kirke må omfatte dens lære med oppriktighet; de må tro på sannheten i katolisismen. Dette må være det første og vesentlige motiv for konversjonen. Skulle det finnes andre sekundære motiver, bør de ikke være en hindring så sant de ikke har karakter av synd.»

Et av vitnene i saken mot erkebiskopen, pater Crokovic, avga følgende vitneprov:

«Jeg vet at svarene på anmodningene om å bli opptatt i Kirken ikke ble gitt på stedet, og jeg husker at de som søkte om opptagelse kom gråtende og ba om at avgjørelsene måtte bli påskyndet, da deres liv var i fare. Om vi ikke hadde handlet som vi gjorde, hadde man i dag kunnet klandre oss for at vi ikke var kommet disse fortvilede mennesker til hjelp, når vi var i stand til det.»

Avskyelige ting hendte i Bosnia og Herzegovina, da ortodokse serbere ble stillet overfor valget å bli katolikker eller å bli myrdet. Erkebiskop Stepinac fordømte alt dette i et langt brev til Pavelic av den 20. november 1941 med vedlagt dokumentasjon. I bispedømmet Mostar, skrev han, «ble folk ringet inn som dyr, de ble myrdet og kastet utfor stup ennå før de var døde. En muhamedaner, underprefekten i Mostar, Bijic, erklærte åpent at i Ljubljana ble på en eneste dag 700 annerledes troende kastet ned i en dyp fjellkløft.»

Ansvar for alle disse grusomheter hviler i hele sin tyngde på det kroatisk styre under krigen; men om det fantes noen som gjorde alt det som kunne gjøres for å få satt en stopper for den avskyelige forfølgelsen og som, når det viste seg umulig, forsøkte å lindre ofrenes smerter, så var det erkebiskop Stepinac. Erkebiskopen opprettet selv et hjem for barn hvis foreldre var blitt drept under krigen og finansierte det også selv. I dette hjem var det på det strengeste forbudt å drive noen som helst form for proselyt-makeri.

Douglas Woodruff.

*

Etter å ha lest ovenstående vil leseren kanskje spørre seg selv hvordan Kroatias diktator under krigen, dr. Ante Pavelic, kunne komme på den idé å ville forsøke å tvangsinnlemme de ortodokse ser-

Sorgen over synden — føler vi den? Ja, vil kanskje mange svare, jeg sørger over min egen synd. Men er det å sørge over selve synden, over det onde som kom inn i verden, med Adams og Evas fall, og som hele tiden har ridd den like skånselløst?

Å være lei for at man er med på å gjøre det onde, er for de fleste mennesker det første skrittet til omvendelse. Den omvendte blir også lei seg, når han ser sine kjære, dem han elsker, gjøre det onde. Og sikkert er denne sorgen over sin egen og sine kjæres synd det første trinnet opp imot sorgen over selve synden. Men ennå er det mange og høye trinn igjen.

Den som for alvor gir seg til å granske sorgen over sine egne og sine kjæres feil og svakheter, kan ellers ofte komme til uhyggelige resultater. For hva er det som i virkeligheten piner ham? Ikke sorg, men skam. Og skam

berer i Kroatia i Den katolske kirke. På dette spørsmål kan vi gi følgende svar: Aksjonen var utelukkende politisk begrunnet. Den jugoslaviske stat som ble opprettet etter første verdenskrig, besto av forskjellige nasjonaliteter. Kroatene i nord hadde i mange hundre år vært regjert fra Wien, de hadde mottatt sterke impulser fra østerriksk kultur og de var romerske katolikker. Serberne i syd hadde i lange tider vært regjert fra Konstantinopel, hadde levet under tyrkernes herredømme. På grunn av så forskjellige historiske skjebner var også folkenes kulturtrinn forskjellig. Hertil kom at serberne var gresk-ortodokse. I den nye jugoslaviske stat så de regjerende myndigheter det derfor som den viktigste oppgave å søke å bygge bro over motsetningene, slik at alle de forskjellige nasjonaliteter ville komme til å føle seg knyttet til den nye stat. At dette arbeide ikke hadde vært forgjeves, viste de resultater som faktisk forelå i årene før den annen verdenskrig.

Ante Pavelic som var en fanatisk kroatisk nasjonalist, motarbeidet denne politikk også før utbruddet av den annen verdenskrig. Da han kom til makten, så han det som en oppgave en gang for alle å gjøre slutt på samarbeidet mellom serberne og kroatene. Det han ønsket var å separere, ikke å forsonne. For å nå dette mål skydde han ingen midler, ikke en gang å skape bittert fiendskap mellom kroater og serber. Han ønsket at det skulle flyte så meget serbisk blod at en forståelse mellom de to nasjonaliteter ble umuliggjort for alle tider. For å få et påskudd til å gå løs på serberne i Kroatia fant han på dette med å forsøke å tvangsinnlemme dem i Den katolske kirke. Han visste at serberne var sterkt knyttet til Den serbiske ortodokse kirke og at mange ville nekte å avsverge seg sin tro. Dermed mente han å ha funnet et påskudd til å utrydde dem — hva han også i stor utstrekning gjorde. Og denne forbrytelse håpet han skulle skape et slikt hat hos serberne mot kroatene at et samarbeide i fremtiden ville være umuliggjort.

Over synden

Halvorsen

over hva? Skam over at han selv eller hans kjære har vært så dumme å stille seg i et ugunstig lys overfor verden. Han kan godt be Gud om tilgivelse for synden og tro det er ham han angrer for. Men bak bønner og angeren leker denne tanken mer eller mindre bevisst: Hvis bare ingen andre enn Gud kjente til min synd, var det ikke så slemt! Eller: Det er heldigvis bare Gud som kjenner til den, så derfor er det ikke så slemt!

Sorgen over ens egen eller ens kjæres synd er da ikke annet enn krenket forfengelighet og bitter skuffelse over at man selv eller familien ikke tar seg godt nok ut i verdens øyne. Eller i Guds. For ærgjerrigheten kan like gjerne gjelde selve den guddommelige vurdering. Et menneskes hovmod og tåpelighet behøver ikke minske, fordi om det står ansikt til ansikt med Gud.

Kanskje noen vil protestere og hevde, at så fariseiske har de aldri vært. Nei, kanskje ikke. Men kanskje de også, før de kommer med sine forsikringer, burde undersøke, hvordan de tar det, når de ser andre mennesker synde, mennesker som de ikke liker, ja, som de har kjempet imot på en eller annen måte, eller som de mener seg forfulgt av. Blir de like så fortvilet som om det var de selv eller deres kjære som hadde gjort det? Sørger de — eller kjenner de skadefryd? Beklager de sine uheldige og ulykkelige motstandere — eller slår de seg med triumferende selvtilfredshet for sitt bryst og tenker: Hva sa jeg? Noe slikt kunne hverken mine kjære eller jeg selv ha begått!

Reagerer vi på den siste måten, — og hvor mange av oss gjør ikke det? — kan vi da si, at vi sørger over synden? Må vi ikke tvert imot erkjenne, at vi fryder oss over synden, ja, at vi simpelthen elsker den og i grunnen bare sørger over, at den engang skal bli tatt ut av verden?

Og allikevel våger vi å påstå, at vi elsker Gud!

Ser vi da ikke, eller vil vi ikke se, at når mennesker synder, — likegyldig hvem det er — så er det Gud som blir fornærmet, Gud som blir hånet og forfulgt, Kristus som blir pisket, tornekronet og korsfestet? Men hvordan kan vi fryde oss over, at dette skjer, hvis vi virkelig elsker Gud, elsker Kristus? Viser ikke en slik glede, at det absolutt ikke er ham vi elsker, men oss selv, og hos oss selv igjen vår hyklede skyldfrihet, vår bedrageriske fasade, vår hevnløst og vår skadefryd?

Vi arme farisere!

Elske Gud gjør vi ikke, før vi har lært å sørge over synden, ikke bare hos oss selv og våre kjære, men også hos alle andre mennesker, også hos våre motstandere og forfølgere, og ikke bare synden i vår egen krets, vår

egen by, vårt eget land, men synden over hele verden. Heller ikke bare synden i vår egen tid, men også Adams og Evas og Kains synd, Davids og Salomos synd, apostlenes og de jødiske fariseeres og synedriets synd, oldtidens og middelalderens og de siste århundrerens synd, og den synden som skal komme. Elske Gud gjør vi ikke, før vi sørger over synden, uten først å spørre om hvem som har syndet eller hvor det ble syndet, men sørger over den, simpelt hen fordi den er til og krever Kristi tårer og blod fra dag til dag.

Men så høyt greier vi ikke å elske ham, prøver vi kanskje å unnskyldte oss selv. For så sterk kan vår kjærlighet aldri bli.

Hvordan er det med den kjærligheten vi tilbyr det mennesket eller de menneskene vi elsker på naturlig vis? Blir vi fulle av skadefryd eller triumferer vi, når noen fornærmer eller mishandler dem? Nei, selv ikke i våre lettsindigste øyeblikk ville vi kalle en slik kjærlighet for kjærlighet. Skulle det da være så aldeles ugjørlig å gi Gud en kjærlighet som den vi gir våre kjære? Og skulle det være like ugjørlig å utvide denne kjærligheten, lutre og forfine den, når den retter seg mot Gud? Den allmechtige og barmhjertige Gud som elsker oss så uendelig meget mer enn noe menneske er i stand til! Ja, for oss selv er det kanskje ikke mulig. Men for Gud er ingenting umulig. Og det å elske ham med selv den mest ufullkomne kjærlighet er å håpe på hans nåde.

«Du skal ikke ha andre guder enn meg.» Du skal ikke elske synden.

Gud er hele skapningens og evighetens midtpunkt. Ikke synden og jeg selv. Men skammer jeg meg over eller jubler jeg til synden, etter det som den tekkes meg eller ikke, kaster jeg Gud ut av verdensbilledet og plasserer den og meg selv i hans sted. I skapningens og evighetens midtpunkt. Og synden og jeg selv blir mine guder. Mine egne avguder.

Herre, hjelp oss å gå alle de høye trinnene opp! Lær oss å sørge over synden, slik du selv sørger over den, og slik dine helgener gjorde det! Først når denne sorgen er blitt brennende i oss, vet vi at vi elsker deg. Og bare i kjærligheten til deg bor lykken, den selvfor-glemmende og selvutslettende salighet. Og bare som salige er vi i stand til å herliggjøre deg.

Finn Halvorsen.

DOUGLAS HYDE

som en gang var sjefredaktør for kommunistenes hovedorgan i Storbritannia, skriver:

«Mer enn en gang var jeg i mine kommunistdager med i protestdemonstrasjoner, når enken etter en arbeider ble kastet ut av sin leilighet, og det var ikke vanskelig å få folk med . . . .

Det eneste jeg nå beklager er at kommunistene så ofte er alene om å utnytte slike situasjoner. Det var en gruppe katolikker og ikke kommunister som burde være på pletten i slike tilfeller.»

SCHOLA OSLOENSIS 800 ÅR

Som kjent står Oslo Katedralskole like foran feiringen av 800-års jubileet for skolens grunnleggelse, og et flere dagers festprogram skal avvikles under former som er denne gamle kulturinstitusjon verdig. I anledningen er også sendt ut en jubileumbok, et helt verk på gode 200 sider, rikt illustrert. Det er Jan Berggrav som har forfattet den, og selv om det av forordet fremgår at han for en vesentlig del har bygget på dr. philos. Einar Høigårds grundige arbeid, «Oslo Katedralskoles historie» (1942), sitter man etter gjennomlesningen med det sikre inntrykk at Berggrav til fulle behersker det veldige stoffet og derfor også er i stand til å fremlegge en jubileumbok slik som den skal være: populær, fyldestgjørende og pålitelig.

Oss interesserer, som naturlig er, særlig Oslo-skolens pre-reformatoriske historie ettersom opprettelsen av katedralskolene såvel i Trondheim, Oslo, Bergen og Stavanger (den siste flyttet i 1680 til Kristiansand) var et helt ut Kirekns verk. Hensikten med skolene var å utdanne unge menn til Kirken tjeneste på linje med de domskoler Kirken hadde holdt gående like fra 8de årh. ute i Europa. I Norge fulgte opprettelsen av katedralskolene umiddelbart etter kardinal Nicolaus Brekespears legasjon til landet, ja er en direkte frukt av hans nyorganisering av Kirken i Norge og dermed hele dens undervisningsvesen. Katedralskolen i Oslo, kom således til å spille en grunnleggende rolle for rekrutteringen av kleresiet, som hittil var utenlandskpreget enten av byrd eller av dannelsen. Skolen sto under Vikverjabispens overoppsyn, en *skolameistari* ledet den daglige undervisningen, og elevene ble kalt *peblinger* eller *skoleklerker*. En av de første skolemestrene en kjenner navnet på, var Håkon Scolameistare, senere biskop i Oslo og erkebiskop i Nidaros.

I og med trosomveltningen i Norge i 1537 kom katedralskolene til å bli trukket inn i Reformasjonens og humanismens tjeneste. Vi må derfor avfinne oss med at jubileumboken tidlig slipper middelalderens katedralskole-historie, men som forfatteren sier: «Selv reformasjonen kunne ikke skape noe brudd i deres historie. Den nye tids skole måtte bygge på de pedagogiske tradisjoner som var skapt i middelalderen. De senere hundreårs latin-skole — *Schola Osloensis* — hadde sin forutsetning i middelalderens katedralskole.»

For den som likevel speider etter katolsk infiltrasjon i tiden som følger, vil det være av en viss interesse å merke seg rektoren fra 1597 til ca. 1605, magister Christoffer Hjort, sønn av tidligere rektor Rasmus Hjort: «Han hadde studert ved universitetet i København og

Latinartianerne ved Oslo Katedralskole 1952, bekranser sarkofagen til pave Hadrian IV — Nicolaus Brekespear — i Roma sommeren 1952.

ved tyske universiteter og jesuittskoler før han ble rektor i 1597 etter Peder Madssøn Morsing . . . Christoffer Hjort hadde tilknytning til den katolske bevegelse som gjorde seg gjeldende i de nordiske landene mot slutten av hundreåret.» (Broren Jakob var blitt katolsk prest!!)

Hvorom all ting er, skal det sies at selv om Oslo Katedralskole både har skiftet på ideologiske utgangspunkter og på sine tilholdssteder i byen gjennom tidene, så har ansvars- og pietetsfølelsen overfor svunne og levende tradisjoner til enhver tid preget skolens ånd og miljø. En fornemmer seklenes sus — de gamle skolameistari spøker bak «riset og ferlen» i skolens sigill, og Peter Wessel, Henrik Wergeland og Nils Henrik Abel er som elever fra i går.

Katedralskolens historie er et godt stykke norsk ånds- og kulturhistorie, hvilket da også er jubileumbokens stolte konklusjon. Den er kommet ut på Gyldendals forlag og er trykt hos Thronsen & Co. ihk

François Mauriac i Academicum Catholicum i Stockholm

I «Litterae» leser vi at *Academicum Catholicum* i Stockholm den 12. desember arrangerte en mottagelse til ære for den nye Nobelpristager i litteratur, François Mauriac. François Mauriac hadde tatt imot innbydelser og kom til stede sammen med sin sjarmerende frue og med H. H. biskop Müller ved sin høyre side. Blant gjestene så man også direktøren for Det norske Nobel-institutt, hr. August Schou og frue.

Noen tale ønsket ikke Mauriac å holde, for foredrag mente han «er egentlig temmelig kjedelig». For at samværet skulle bli mindre høytidelig og mer fortrolig lovet han i stedet å svare på de spørsmål som ble stillet ham. Men så veltalende som Mauriac er, ble nesten hvert svar et lite essay.

På et første spørsmål om hvordan det forholder seg med

tilveksten av katolske forfattere i Frankrike, repliserte han humoristisk, at det var noe han vanskelig kunne bedømme, da en dikter som oftest ikke regner med noen annen litterær generasjon enn sin egen. Mauriac kom deretter inn på den sosiale retning i fransk samtids-katolisisme:

— Den franske katolisisme har faktisk gjennomgått en gledelig utvikling. Da jeg var barn, var den i altfor høy grad ensbetydende med en reaksjonær og iblant til og med antisemittisk innstilling; i dag er den noe ganske annet. Nå finnes det virkelig en streben henimot generøs nestekjærlighet, uberoende av de skranker klasseskillet setter; de beste eksempler på denne forandring er våre arbeiderprester som deler de fattiges kår og som setter alle sine krefter inn på å gjenerobre tapt terreng, å gjøre godt igjen tidligere tiders forsømmelser.

Det ble så stilt en del spørsmål om de særlige problemer som en kristen forfatter har å brytes med, et par temmelig intrikate også, men alle fikk et klart og tydelig svar, også den person som stillet et såpass nærgående spørsmål, om det lå en personlig religiøs krise bak et verk som «Et kristent menneskes plage». Ja, det ble det vakreste av alle de svar Mauriac ga:

— Selv ikke når jeg har følt meg dypest nede, har jeg noen gang vært drevet til fornektelse. Jeg slapp aldri taket om Kristi kjortel. Og det er det som er det avgjørende: aldri å slippe taket. Det er feilaktig å si, om man føler at man har mistet nåden, at alt er tapt. Det som da bør sies og kraftig fremholdes er dette: at man må b.e. Man får aldri gi opp, aldri slippe taket om kjortelen, men be uavlatelig.

Ny Mauriac-roman

François Mauriac: «Lortgrisen» («Le Sagouin»). Tiden Förlag.

«Lortgrisen» konfronterer oss med et miljø som vi finner i flere av Mauriacs romaner: en familie hvor morsbindingen griper inn i ektefellenes liv og hvor mor og sønn står sammen mot svigerdatter og hustru. Hver for seg kjenner disse menneskene seg ensomme og forlatte. Hat og bitterhet fyller deres liv. De pines av seg selv, og de piner hverandre. Ubrytelige bånd har bundet dem til hverandre og de må tåle hverandre helt til døden kan befri dem. — Med fin psykologisk sans lodder Mauriac sjeledypet hos disse mennesker. Nesten enda sterkere og bedre tegner forfatteren imidlertid bildet av den ensomme guttungen, som ble til i det lille øyeblikk da hans foreldre for første og eneste gang fant hverandre. Hele livet igjenom føler barnet seg stengt ute fra de andres — de voksne — verden. Usikkerhet og nervøsitet har satt sitt umiskjennelige merke på denne gutten, som ikke kan klare å holde seg ren og som til stadighet blir skjelt på som «lortgrisen». En eneste gang lyser gutten opp og ser verden i et lyst og godt skjær, uten å behøve å frykte menneskene. Men de voksne lar ham snart møte vanskeligheter som han ikke kan mestre. Han går i elven, og sammen med ham går den hjelpeløse faren hans.

I premissene for utdelingen av fjorårets Nobelpris ble Mauriac berømmet for sitt psykologiske skarpsyn og sin psykologiske romankunst. «Lortgrisen» viser til all evidens at Mauriac er en sjelekjenner av format. Hans bøker er gripende vitnesbyrd om menneskets ensomhet og avmakt når det lever borte fra Gud. Lys og varme kan menneskelivet bare få fra lysets og kjærlighetens kilde — Gud.

Helge Røstad.

«DÉN GYLDNE BOK»

Thomas a Kempis: Kristi Etterfølgelse. Dreyers forlag. Eystein-serien. Overs. av Trygve Tranås.

Endelig har vi atter fått denne uunnværlige bok i katolsk utgivelse — utmerket oversatt av lektor Trygve Tranås. Oversetteren sier i sitt forord at «ethvert hellig skrift bør leses i den ånd hvori det er blitt til.» (1 bok 5 kap.) Ja, det er sikkert, Men minst like viktig er at ethvert skrift må *oversettes* og *utgis* i den samme ånd som det er blitt til i. Det kan man fullt ut si om nærværende bok. Oversetteren har vært meget samvittighetsfull i sitt arbeid og levet seg inn i bokens ånd. Sprogdrakten er moderne uten at den har mistet Thomas a Kempis' ytre vakre stil. Utgivelsen er også gjort i denne samme ånd idet også fjerde og siste bok er tatt med slik at verket er komplett. «Intet er utelatt, intet er endret», sier oversetteren i samme forord. Dessverre kan man ikke si det samme om en annen utgivelse av Kristi Etterfølgelse som et annet forlag har besørget omtrent på samme tid som denne bok kom ut. Der har man rett og slett *sløyfet hele fjerde bok* med den begrunnelse at denne bare passer for den katolske messe. Eller som det sies i forordet: «Den fjerde boken, om alterets sakramente, inneholder derimot meget som bare passer for den katolske messe, den er utelatt her.»

Jeg nevnte at Kristi Etterfølgelse er en uunnværlig bok. Det er den. Ved siden av vårt Nye Testament (som også er oversatt og utgitt i den samme ånd hvori det ble til nemlig på *katolsk forlag*, St. Olav 1938), må Kristi Etterfølgelse finnes i ethvert katolsk hjem og leses, nei *betraktes* av enhver katolsk kristen. Hvorfor? Fordi Kr. Ettf. gjengir og forklarer Vår Herre Jesu Kristi lære og budskap til oss. Kr. Ettf. er bygget på det Nye Testament og åpenbaringen, forklarer dette i lettfattelige ord og maner oss til å leve etter Jesu lære og handle etter hans bud. Etter Bibelen er da også denne bok den mest utbredte av alle bøker og har fått det vakre navn: «Den gyldne bok».

«Den som følger meg, vandrer ikke i mørket, sier Herren.» (Joh. 8, 12.) Slik begynner Kr. Ettf., og så får vi da høre hva vi skal gjøre for å følge etter Herren. Hele boken røper den inderlige kjærligheten forfatteren har til Frelseren, en kjærlighet som han også vil at vi skal fylles av. Thomas a Kempis, munken og mystikeren fra 1400-tallet, har da også lært utallige å elske Herren over alt. Den som flittig leser denne andaktsbok, kan ikke annet enn gripes av kjærlighet til Vår Herre og Frelser. Det er derfor ikke underlig at denne bok har fått en slik enestående utbredelse og alltid er blitt elsket av katolske kristne helt fra den så dagens lys. Boken ble riktig nok skrevet for ordensfolk, altså for dem som hadde gått i kloster, og flere stykker viser da også dette ganske tydelig. Men den ble snart like kjær for menigmann, fordi den bar bud til *alle* uten noen unntagelse. For det som spesielt angikk klosterfolk, kunne man lett anvende på seg selv tilpasset etter de ytre forhold man levet under. Det har alltid vært skikk og bruk blant katolske kristne å bringe både forsakelser og ofre, altså på mange måter være klosterfolk ute i verden. Det er Vår Herre selv som har lært oss dette da Han bl. a. sa: «Den som ikke tar sitt kors og følger etter meg, er meg ikke verd.» (Matt. 10, 38), og likeledes: «Vil noen komme etter meg, da må han fornekte seg selv og ta sitt kors på og følge

meg.» (Matt. 16, 24.) Også vi som lever i «verden» skal altså fornekte oss selv noe av det som er tillatt, og vi skal med tålmodighet og glede bære vanskeligheter og prøvelser av kjærlighet til Frelseren. La oss se hva Kr. Ettf. sier: «Hard tykkes denne tale for mange: Fornekt deg selv, ta ditt kors opp og følge meg . . . Hvorfor flykter du da for å ta opp det kors ved hvilket man går inn i Guds rike? I korset er frelse, i korset er liv, i korset er vern mot dine fiender, i korset strømmer liflighet fra oven, i korset er styrke for sjelen, i korset har ånden sin glede, i korset er den høyeste kraft, i korset er helligheten fullkommen. Det er ikke frelse for sjelen eller håp om et evig liv uten i korset. Ta derfor ditt kors opp og følg Jesus, og du vil vandre inn til det evige liv. Han er gått i forveien og har båret sitt kors og er død for deg på korset, forat også du skal bære ditt kors og lenges etter å dø på korset. For hvis du dør med ham, skal du også likeledes leve med ham. Og deler du hans lidelse, skal du også dele hans herlighet. . . .

Således skriver Thomas a Kempis bl. a. om lidelsen og korset. Her er sitert såpass meget fordi det passer for fastetiden som vi allerede er i. Hans ord i dette kapittel som i alle de andre, går like til hjertet og beveger oss virkelig til å slå inn på Jesu Kristi egen vei, den vei som fører til fordragelighet og fred i verden og til evig lykke i den annen. Kjøp boken i dag, les den og mediter over den. Alle vil føle sterk lyst til å vandre denne kongevei, og vil bli lys for en verden som er i mørket!

Lars Paul Messel.

Credo

I siste nummer av Credo (nr. 6/1952) har pater Gerlach en utmerket artikkel om «Faith and Order i Lund og etter Lund». Han viser her at den «nyere» eksegetikk har reist viktige teologiske problemer for den økumeniske bevegelse. Det gjengse kirkebegrep innenfor protestantismen er satt under sterk debatt, det samme gjelder kirkeordningen, liturgien og eukaristien. Pater Gerlach trekker også opp utviklingslinjene i den økumeniske bevegelse, som han for øvrig gir en interessant studie av. Med artikkelen «Ferdinand Ebners andlige väg» presenterer dr. Robert Braun «en av Østerrikes dypeste og mest originale tenkere», den «østerrikske Kierkegaard». Dr. Braun gjør rede for Ebners livsløp, hans tanker og hans brennende samvittighetsproblem: «vad det betyder, når den ensamme kristne, som endast åberoper sig på Kristi ord i evangeliarna och avböjer Kyrkans förmedling, blir medveten om sin isolering och belastning och längtar efter en väg tillbaka utan att kunna finna den». — Sven Stolpes avhandling «Numen adest» er fengslende, og gir leserne et godt innblikk i det interessante forfatterskap til den tyske katolikk Stefan Andres, som forlengst har vunnet europeisk berømmelse. Stolpe gir et resymé av «Wir sind Utopia», en av de mest kjente noveller til Andres. Den redaksjonelle hovedartikkel, «Att avstå», er et treffende apropos til debatten om Graham Greene's «Det siste rommet». Artikkelen som understreker offertanken i Greene's bøker, påviser at «det är här som alltid den kristna synen som är den livsvänliga, medan kritikernas syn är djupt livsfientlig och inhuman.» I det «Katolska Perspektiv» finner vi bl. a. artikkelen «Uppfostran til att se film», som gir mange vektige momenter til diskusjon av filmproblemet.

UTLANDET:

VATIKANET

Den nye nuntius i Italia.

Pave Pius XII har utnevnt den nåværende apostoliske nuntius i Argentina, erkebiskop *Guisepppe Fietta*, til apostolisk nuntius i Italia. Han overtar denne stilling etter mgr. *Borgongini Duca* som er en av de nye kardinaler. Mgr. Fietta er 70 år gammel; han ble presteviet i 1904.

De pavelige audienser i 1952.

I forrige nummer av «St. Olav» ble det offentliggjort en melding om at Pave Pius XII i 1952 hadde gitt om lag 5 000 audienser. Av disse var 821 privataudienser og om lag 4 000 sær-audienser. Paven mottok under disse audienser rundt regnet 10 000 personer. Det ble dessuten holdt 80 offentlige audienser; under disse talte Paven til i alt ca. 200 000 personer.

Pave Pius XII's sykdom.

Pave Pius XII har i den siste tid vært sterkt plaget av influensa. Sykdommen er overvunnet, men Hans Hellighet må ennå holde seg i ro noen tid for helt å komme til krefter.

Pavens arbeidsbyrde har tiltatt i urovekkende grad med årene. Det forlyder i Vatikanet at man derfor vil la hele audienssystemet reformere, når Paven er helt restituert. Hensikten er å bringe de plikter som påhviler Den hellige far i samklang med hans krefter.

Kirkens vekst i året som gikk.

Kirken vokser for hver dag som går. I 1952 ble det i de misjoner som hører inn under Propagandakongregasjonen, opprettet ikke mindre enn 27 nye kirkelige administrasjonsområder: 6 bispedømmer, 9 apostoliske vikariater og 12 apostoliske prefekturer. Bispedømmene ledes av biskoper, de apostoliske vikariater av titular-biskoper og de apostoliske prefekturer av prelater som ikke er bispeviet, men som har alle en biskops fullmakter, unntatt å vigsle prester.

Av disse 277 nye kirkeområder er 8 i India, 5 i Kolumbia, 4 i Britisk Vest-Afrika, og 1 i Britisk Øst-Afrika, Falklandøyene, Formosa, Fransk-Ækvatorialafrika, Indonesia, Kongo, Nord-Rhodesia, Stillehavsoyene og Syd-Amerika.

Der ert utnevnt 49 nye overhyrder, nemlig 2 erkebiskoper, 10 biskoper, 17 apostoliske vikarer, 5 hjelpebiskoper og 10 apostoliske administratorer. 18 % av disse er innfødte, dvs. ikke-europeiske prelater.

CEYLON

Kringkaster med katolske programmer hver dag.

Direktøren for den katolske time i *Radio Ceylon*, singaleseren pater *Nonoel F. Cruz*, OMF er for tiden på reise verden rundt for å studere katolsk kringkastingsvirksomhet. Den 31 årige pater har studert sosialøkonomi i London og var allerede før han ble presteviet knyttet til statsradiofonien på Ceylon.

I et intervju forteller pateren at *Radio Ceylon* er den eneste kringkaster i Det fjerne østen som hver dag sender katolske programmer. Om morgenen sendes en 5 minutters andakt og om kvelden en andakt som varer i ti minutter. Søndagene sendes katolske programmer i to timer. Foruten andakter sendes religiøse hørespill, foredrag og klarleggelser av forskjellige religiøse spørsmål.

DE FORENTE STATER

Avisgutten som ble kardinal.

Merket *N.C.* skriver i *Katolsk Ukeblad* følgende om kardinal *McIntyres*, erkebiskopen av Los Angeles, den ny-utnevnte amerikanske kardinal:

«Avisgutten som hadde arbeidet seg opp til bankmann hadde i 30 års alderen en strålende karriere foran seg — han hadde allerede tiltrådt en direktørstilling i Wall Street.

Men han brøt tvert over og ble prest. 37 år gammel mottok han i 1921 prestevielsens sakrament, og etter kort tid som sjelesørger ble han — naturlig nok — knyttet til den kirkelige administrasjon. I 1940 ble han hjelpebiskop av New York og 8 år senere erkebiskop av Los Angeles. Dette bispedømmet har i de senere år kunnet oppvise en fremgang som er nær sagt enestående i verden: På få år er tallet på katolikker øket med en *kvart million* og i de siste fire år har kardinal McIntyres opprettet 26 nye sogn, bygget 69 kirker og opprettet 70 nye klostre og sjelesørgerstasjoner.

Hans største innsats ligger likevel på skolens område. I det nevnte tidsrom har kardinalen reist 83 nye skoler hvorav 10 høyere og utvidet 50 andre skoler. I dag teller erkebispedømmet Los Angeles om lag 1 million katolikker; der finnes 188 katolske folkeskoler, 39 høyere katolske skoler, et katolsk universitet, 3 kollegier og 2 seminarer. Disse institusjoners økonomiske konsolidering er i første rekke kardinalens verk.

Ved en folkeavstemning gikk flertallet av befolkningen inn for den katolske oppfatning at de foreldre som yter deres bidrag til de private skoler, ikke samtidig skal betale driften av de offentlige skoler.

Man minnes også fra hans bispetid i New York hans kamp mot et lovforslag i staten New York, den s.k. Mahoney-Bill, som han betraktet som en krenkelse av foreldreretten. Den gang erklærte han: «Dette lovforslag går inn for oppdragelsen som en statsfunksjon, og det er galt: oppdragelsen av barna er foreldrenes sak.»

Denne uttalelse hadde en slik virkning at New York Times skrev den 3. mars 1947: «Utsiktene for Austin-Mahoney-Bill svant som dugg for solen etter mgr. McIntyres uttalelse.»

Kardinal Spellmans kraftprestasjon.

Under sitt julebesøk i Korea mottok erkebiskopen av New York, kardinal *Spellman* 22 000 håndtrykk; han talte med 30 000 soldater og sykesøstre, holdt 30 store taler, inspiserte 2 koreanske og alle amerikanske divisjoner, deltok i flere parader som ble holdt til ære for ham og foretok deretter en non-stop-flyvning til Rom med jett-flyet «Comet» for å delta i Det hellige konsistorium.

I Korea drøftet kardinalen inngående med de katolske feltprestene den åndelige stilling hos de kjempende soldater og delte ut gaver fra amerikanske katolikker til de sårede i 8 krigslasaretter. Mary-knoll-søstrenes pleiehjem for 300 tuberkuløse koreanske barn fikk en gave på 10 000 dollar fra katolikker i New York.

Clare Booth Luce utnevnt til ambassadør i Rom.

Forfatterinnen *Clare Booth Luce* hvis konversasjonsberetning ble anmeldt av pater *Anselm Rüd* i forrige nummer av «St. Olav», er av president *Eisenhower* utnevnt til De forente staters ambassadør i Rom. Clare Booth Luce er gift med utgiveren av de amerikanske tidsskrifter «Life» og «Time». Utnevnelsen er mottatt med stor tilfredshet i politiske kretser i Italias hovedstad. Det understrekes imidlertid at hun neppe samtidig vil overkomme å ta seg av forholdet mellom Vatikanet og De forente stater.

ENGLAND

President Tito's forestående besøk.

Tirsdag den 27. januar mottok utenriksminister *Eden* en deputasjon av engelske katolikker i anledning president *Tito's* forestående besøk. Mr. Eden ble anmodet om å meddele *Tito* hva de engelske katolikker mener om kirkefølgelsen i Jugoslavia. Deputasjonen ble ledet av mr. *R. R. Stokes*, M.P. og besto for øvrig av *Sir John Crowder*, M.P., the Hon. *Hugh Fraser*, M.P., mr. *Jocelyn Simon*, Q.C., M.P., mr. *Christopher Hollis*, M.P. *Lord Pakenham*, dr. *Letitia Fairfield* og mr. *Graham Greene*.

Også de katolske arbeidere protesterer mot Tito's besøk.

Det katolske arbeiderforbund i Storbritannia har nedlagt protest hos den britiske regjering i anledning president *Tito's* forestående besøk. Det heter i protesten at man nærer alvorlige betenkeligheter ved at den engelske regjering tar imot besøk av *Tito*.

FRANKRIKE

Kardinal Feltin's 25 års biskopsjubileum.

Etter tilbakekomsten fra konsistoriet i Vatikanet og den offisielle mottagelse i Notre Dame i Paris, feiret kardinal

Feltin sitt 25 års biskopsjubileum. Høytideligheten fant sted i kirken *St. Sulpice* i nærvær av den pavelige nuntius i Frankrike, kardinal *Roncalli*, mange av Frankrikes erkebiskoper og biskoper og representanter for Stat og by. Hjelpebiskop *Brot* minnet i en tale til kardinalen om dennes innsats for sosial fred og verdensfred og om kardinalens arbeide for misjonen.

HOLLAND

De hollandske katolikkens store misjonsiver.

Det katolske nyhetsbyrå i Sveits *Kipa* sier i en rapport at Hollands vel 4 millioner katolikker sender forholdsvis flere misjonærer til ikke-katolske land, enn noe annet katolsk folk. Ikke mindre enn 7 065 hollendere er i dag Kirkens misjonærer i fremmede land. Av disse er 3 229 prester, 1 071 legbrødre og 2 534 ordenssøstre. I rapporten heter det videre at 12 prosent av Hollands katolikker støtter Det pavelige arbeide for troens utbredelse og at 60 prosent av alle katolske barn i Holland hører til Det pavelige arbeide for barn.

ITALIA

Sosialkommunistisk partisekretær bryter med sitt parti.

Partisekretæren til den sosialkommunistiske kretsledelse i Bologna, *G. Orlandini*, har meddelt partiforeren *Pietro Nenni* at han har trådt ut av partiet. I et brev til «de marxister som går i kirke» skriver han ordrett:

«Alle vi som er katolikker må bli klar over at vi ikke lenger kan tilhøre et slikt parti. Er dere enig med meg i min konversjon? I så fall så følg etter meg. Må Gud gjøre det lett for dere.»

Kapusinerpater redder kommunistisk funksjonær fra døden.

Sykehuspresten i Modena i Italia, kapusinerpater *Lazaro*, reddet nylig den kommunistiske partifunksjonær *Angelo Ferrari* fra en sikker død. *Ferrari* som er leder av den kommunistiske ungdom i Castel Nuovo Rangone, var brakt til sykehuset, alvorlig såret ved et pistolskudd. Bare en øyeblikkelig blodtransfusjon kunne redde hans liv. Pater *Lazaro* stillet seg straks til disposisjon.

POLEN

Tre prester dømt til døden.

En militærdømstol i Krakov har etter en rettsfarse som varte i flere dager, avsagt dom over tre prester og tre legfolk. Prestene *Josef Lewito*, *Michel Kowalik* og *Eduard Chachlica* ble dømt til døden; prestene *Wit Brzycki*, *Jan Pochopien* og fru *Stepanie Rospond* ble dømt til henholdsvis 15, 10 og 8 års fengsel. Prosessen ble delvis sendt ut av kringkasteren i Varsjava.

Av taktiske grunner hadde man trukket inn i denne prosess noen prester og troende legfolk som under den tyske okkupasjon hadde tilhørt motstandsbevegelsen og som etter russernes massearrestasjoner av motstandsbevegelsens folk hadde fort sin aksjon videre sammen med folk som hørte til kurien i Krakov. Hensikten med hele aksjonen er klar: man ønsket å anklage Den hellige stol og Det polske hierarki, men fremfor alt å ramme den avdøde erkebiskop av Krakov, kardinal *Sapieha*. Både de anklagede og vitnene erklærte at kardinalen hadde hatt geværer, hadde stått i forbindelse med engelske og amerikanske personligheter og med den tidligere polske felt-biskop og nåværende ordinarius for de polske flyktninger, mgr. *Gawlina* i Rom. Vitnene erklærte videre at kardinalen hadde fått dollars av Paven, at han hadde mottatt pengemidler til polske soldaters familier, penger som han imidlertid ikke hadde utbetalt videre, at han hadde understøttet spioner, lyttet på utenlandske sendere, oppbevart kunstskatter og samarbeidet med Hitler-folk. Det bilde av kardinalen vitnene tegnet var en bedragers og forreders!

Hensikten med denne smusskasting på den avdøde kardinal er også klar: nettopp den polske overhyrde som hadde en større autoritet enn noen annen, ville man ramme for så å kunne gå til frontangrep på hele det polske hierarki, hvorhvilke 4 biskoper sitter fengslet. Kardinal *Sapieha* var den andre biskoper er utgått fra bonde- og arbeiderhjem. Kardinal *Sapieha* som under den første verdenskrig ga bort hele sin private formue, som modig satte seg opp mot flere regjeringer og som med verdighet og kraft også hevdet seg overfor den tyske okkupasjonsmakt under den annen verdenskrig,

var gjenstand for hele det polske folks beundring og respekt. Kardinalen gikk ut av den annen verdenskrig som den polske nasjons åndelige fører. Det var derfor så meget om å gjøre å ramme nettopp ham. — Hele rettssakens karakter av farse fremgår av at et av vitnene erklærte at kardinal Sapieha hadde besøkt «høyere offiserer i den amerikanske generalstab!»

Osservatore Romano skriver i anledning av disse dødsdommer bl. a.:

«Forsøket på å dra Den hellige stol inn i angivelige sammenlignelser og en angivelig spionasjevirksomhet savner ethvert grunnlag. Vatikanet utsteder ikke retningslinjer og utøver ingen form for virksomhet som ikke står i direkte forbindelse med Kirkens religiøse misjon. Derimot er det helt åpenbart at propagandaaksjonene og de politiske prosesser i de s.k. folkedemokratier mot kirkelige personligheter og de enkelte katolikker utelukkende har til hensikt å så mistro og mistillit hos det menige folk til Den hellige stol. Under prosessen i Krakov forsøkte man til og med å konstruere medansvarlighet hos avdøde kardinal Sapieha til tross for at alle vet at den avdøde kardinal under krigen og besettelsen var et levende symbol på troen og det polske folks motstand. De nåværende makthavere, heter det videre i *Osservatore Romano*, æret ham også som sådan, de samme makthavere som i dag ved hjelp av underfundige knep søker å svekke folks erindring og å stemple troens og den polske frihets forsvarer som en fiende av nasjonen og freden og som en forræder.»

Kommunismen har sikret seg Satans primat.

I anledning dødsdommene over tre katolske prester og tre katolske legmenn i Krakov skriver Den katolske aksjonsorgan i Italia *Quotidiano* følgende:

«Kirken vil ikke tie der hvor den kan tale. Den vil stå last og brast med «taushetens Kirke» og brennemerke såvel barbariets redsler som den forfølgelsesterror som for evig vil kjennetegne det 20. århundre. Kommunismen har sikret seg Satans primat.»

TSJEKKOSLOVAKIA

Den gikk ikke!

En melding fra vel underrettet hold i Wien sier at erkebiskop *Beran*, hvis oppholdssted strengt hemmeligholdes, ble anmodet om å delta i den kommunistiske s.k. «fredskongress» i Wien og der fremsi en erklæring som ville bli forelagt ham. Han ble fristet med å få vende tilbake til Praha, om han ville gjøre dette. Erkebiskopen avviste tilbudet.

VIETNAM

God fremgang for Kirken.

Kirken vinner stadig nytt terreng i Vietnam. Den siste statistikk som er tatt opp, viser at av landets befolkning på 20 millioner er allerede 2 millioner vunnet for Kirken.

OBS. På grunn av sykdom er pater L u t z's franske foredragsrekke, som skulle vært holdt i St. Dominikus kirke i Oslo, utsatt på ubestemt tid.

FASTEPREKENER I ST. OLAVS KIRKE, OSLO

Hver søndag i fasten kl. 19 ved pastor E. Laudy

Søndag 22/2: Lidelsens kalk.

- » 1/3: Min venn.
- » 8/3: Dommen.
- » 15/3: Jesus eller Barabas?
- » 22/3: Svøpen og tornen.
- » 29/3: Korsveien.

FREDRIKSTAD

Engeset & Larsen
MANUFAKTUR EN GROS — EN DETALJ
FREDRIKSTAD

S. Larsen & Co.
MØBELFORRETNING

NYGÅRDSGATEN - FREDRIKSTAD

KLEMET JOHANSEN

Fredrikstad Begravelsesbyrå

Bakgaten 10 - Tlf. 3062

Østlandsk
ELEKTRISK ½ —

Lys - kraft - varme - kjøling

Radio

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

**FREDRIKSTAD MUSIKHANDEL
& MATHIESENS MUSIKHANDEL**

Musikk — Radio

**FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK**

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveising -
Stanseartikler

ALT I GLASS,
porselen og stentøy.
En detail

Fredrikstad Glassmagasin A/S

Etabl. 1869

Bøker - Papir - Kontorrekvisita og
trykksaker

ANTON OLSEN

Bokhandel - Papirforretning

BJØRNULF-FOTO-KINO

Alt i foto. Utleie av kulturfilm og
filmapparater. Tlf. 1921

BIRGER W. DUES

FARVEHANDEL

Malerverer- Vaskeartikler
Parfumeri

Tlf. 2806 - Fredrikstad

BERGEN

INNRAMMING

SE

vårt gode utvalg i
fotografirammer

Didr. Andersen & Søn A/s
BERGEN

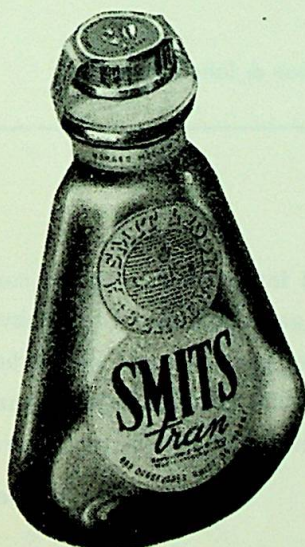
KOBA CHRISTENSENS
BEGRAVELSESBYRÅ

ENGEN 37 - BERGEN

Telefon: 11 80 4

Privat: 98 01 3 - 96 5 88

HVER DAG

Føres av større kolonialforretninger

A. SMIT & ZOON
BERGEN

Sølv for
alle
anledninger

Theodor Olsens Efff.
JUVELER SMÅSTRANDCT 4
Bergen

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

All slags

skadeforsikring

Manufakturvarer
sengeulstyr

SVERRE W. MONSEN
BERGEN

BIRGER MICHELSEN

MALERMESTER

FOSSWINKELSGATE 20

Maler prestegården i Bergen

Tlf 12 443 -- 97 269

A/S KR. MADSENS BOK- & PAPIRHANDEL
BERGEN

BRYGGEN 5 - LEPPEN - TELEON 11 482

KR. JOHANNESSEN

Gamle Nygårdsvei 1 - Telefon 11 71 1

Alle sorter: SMØR - OST - VILDT

Stempler

av enhver art

Skilt

for ethvert behov

FOTOGRAFISKE ARTIKLER ★ KINO OG LYSBILLEDUTSTYR

A/s Wernøe & Gulbrandsen

KODAKFILM ★ KINOMASKINER ★ RØNTGENFILM

Kunststopperiet «Spesial»

Alt i broderier og navning utføres. Spesielt
Overtrekkknapper og spenner. Idretts og firma-
merker. Silkestrømper oppmaskes. Kunststopp-
ning og maskinstoppning

Tlf. 15 892 - Harbitz hus - Torgalmenning 1 IV - Bergen

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBURG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 99 90

ET GAVEABONNEMENT PÅ
ST. OLAV
er en velkommen gave

Innsend navn og adresse
og vi besørger
Deres hilsen

Kr. 15.- pr. år, kr. 7.50 pr. halvår

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO^s
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.   Telefon 41 01 10.

Til buljong
supper, sauser
og stuinger

NOREX SUPPE
KRAFT

BULJONGPULVER og
ekte KJØTTEKSTRAKT

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo
Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

Benytt våre
averterende!

M. Gallus

Etabl. 1847
OSLO

Leverer alt til leger, sykehus & laboratorier

WISBECH
ANTIKBESLAG

Majorstuhuset - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ODDVAR J. LØDEM
MURMESTER & ENTREPRENØR

Ved innsendelse av beløp som gjelder gaveabonnement bes elskverdiggst ordet gaveabonment påført bestillingen, slik at ekspedisjonen kan sende giverens hilsen til mottageren.

St. Olavs Ekspedisjon.